

Afrika Birliđi'nin 11. Olađanüstü Zirvesi'nden Notlar

Ufuk TEPEBAŞ

Basel Üniversitesi Afrika Çalışmaları Merkezi

Afrika Birliđi, üye devletlerin ve kıtanın değişen ihtiyaçlarını karşılamak için kapsamlı bir dönüşümü amaçlarken, bu doğrultuda, kurumsal reformların hızlandırılmasının gerekliliğine ve önemine dikkat çekilmektedir. Bu amaçla, 17 - 18 Kasım tarihlerinde Addis Ababa'da gerçekleştirilen Afrika Birliđi'nin 11. Olađanüstü Zirvesi'nde öne çıkan başlıklar; Afrika Barış Fonu, Afrika'nın Kalkınması için Yeni Ortaklık - NEPAD'ın dönüşümü ve Afrika Birliđi Komisyonu'nun yapısındaki değişim oldu.

Afrika Barış Fonu, bilhassa arabuluculuk ve önleyici diplomasi, kurumsal kapasitenin geliştirilmesi ve barışı destekleme operasyonlarının finanse edilmesinde kilit bir rol oynayacaktır. Temmuz 2016'da Afrikalı liderlerin almış oldukları karara göre, üye devletlerin katkılarıyla oluşturulan Afrika Barış Fonu bütçesinin, üye ülkelerin yükümlülüklerini yerine getirmeleri ve sağlayacakları desteklerle birlikte 2021 yılında 400 milyon dolara ulaşacağı öngörülmektedir. Şüphesiz Afrika ülkelerinin, günümüzde yaşamış oldukları güvenlik sorunları karşısında büyük oranda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin desteğine bağımlı oldukları bir gerçek olsa da Afrika Barış Fonu, söz konusu bağımlılığın azaltılması noktasında somut bir adım olabilir. Ancak öte yandan, bazı üye ülkelerdeki güvenlik sorunlarının kapsamı ve boyutları göz önünde bulundurulduğunda, Afrika Barış Fonu'nun bütçesinin yetersiz kalacağını öngörmek de mümkündür. Bu noktada, Afrika Barış Fonu'na ek olarak kıta genelindeki Bölgesel Ekonomik Toplulukların, alacakları sorumluluklara da ihtiyaç duyulmaktadır.

Zirve'de, Afrika'nın sosyo - ekonomik yapısının geliştirilmesini amaçlayan teknik uzmanlık kuruluşlarından NEPAD'ın, Afrika Birliđi Kalkınma Ajansı'na dönüştürülmesi ve Afrika Birliđi Komisyonu'na entegrasyon sürecinin tamamlanması yönünde alınan karar da dikkat çekici bir adım olmuştur. Tarım, altyapı, insan kaynaklarının geliğimi, bilim ve teknoloji, kuruluşun çalışmalarında öncelikli sektörler olarak öne çıkarken, kıta için önem arz eden program ve projelerin uygulanabilmesi noktasında kaynakların daha etkin kullanımı gerekecektir.

Zirve'de Afrika Birliđi Komisyonu üye sayısının yeniden düzenlenmesi ve günümüzde Başkan, Başkan Yardımcısı ve sekiz komiserden oluşan Birliđin yürütme organı konumundaki Afrika Birliđi Komisyonu'nun 2021 yılından itibaren Başkan, Başkan Yardımcısı ve altı komiserden oluşması üzerinde mutabakata varılmıştır.

Sonuç olarak, söz konusu Zirve ve alınan kararların uygulanabilirliği, Afrika Birliđi'nin uzun süredir ihtiyaç duyduğu prestiji elde etmesinde belirleyici bir rol oynayacaktır.